

[Karen Højte Jensen]

ca. 9.000 ældreboliger, fra loven trådte i kraft, og frem til nu; det synes jeg egentlig er ganske pænt, også selv om de ca. 3.000 er ombygning af tidligere plejehjemspladser.

I samme periode er der også helt nedlagt plejehjemspladser. Mange af disse nedlagte pladser var faktisk på gammeldags alderdomshjem, hvor jeg nok tør hævde at boligstandarden i mange tilfælde var for ringe. Samlet set er der opført flere boliger, end der er nedlagt plejehjemspladser, men der er fortsat behov for at etablere boliger for ældre, og der er fortsat behov for plejehjem.

Jeg vil gerne takke socialministeren for præciseringen af ældreboliglovens § 4, efter hvilken der kan bygges ældreboliger uden selvstændigt køkken, ja faktisk helt som plejehjem. Jeg mener i virkeligheden, at det, der diskuteres, snarere er ordene end deres indhold, for der er jo faktisk muligheder for at bygge det, der ligner gammeldags plejehjem, med tilhørende plejecentre.

Må jeg også pege på, at beboere på ombyggede plejehjem jo fortsat skal have den hjælp, de måtte have behov for. Ældreboliglovens sigte og holdningerne bag den har ikke alene været et spørgsmål om forbedret boligstandard, det har også været at tilbyde de ældre en bolig, hvor de kan føre en selvstændig tilværelse, også selv om de har et omfattende bistands- og plejehjemsbehov. Boligen skal altså være eget hjem og ikke en del af en institution. Målet er netop at undgå institutionsanbringelse.

Der skal være mulighed for at imødekomme individuelle forskelle mellem de ældre, og der skal være råderum for de ældre til selv at træffe beslutninger. Vi skal væk fra institutionskulturen, der medvirker til at nedbryde folks værdighed.

Vi lægger vægt på, at servicesiden i forbindelse med opførelse af nye ældreboliger i kommunerne ikke glemmes, og det er naturligvis vigtigt, at man i kommunerne lever op til sine forpligtelser. Meget svage gamle mennesker har behov for pleje, omsorg og tryk, og på den baggrund sker der jo også en fortsat udbygning af døgnplejen. Men de svage ældre har også behov for at have kontakt med andre mennesker, så det betyder meget, at der er nogle fælles lokaliteter, hvor man kan samles.

Omstillingen stiller betydelige krav til personalet; dets faglige kvalifikationer er vigtige.

Så vil jeg gerne understrege, at stærke faggrænser nogle steder blokerer for den nødvendige fleksibilitet i servicen over for de ældre. Der er faktisk også her behov for tværfaglig samordning, ligesom der er behov for at få åbnet de nærmest vandtætte skodder, der i dag i flere kommuner fortsat eksisterer mellem plejehjems personale og det personale, der tager sig af de ældre i eget hjem. En bedre tilrettelæggelse af arbejdet ville frigøre ressourcer.

Ser vi på de færdigbehandlede ældre på vore sygehuse, er der nogle problemer nogle steder. Det er naturligvis ikke rimeligt, at der ikke i kommunerne er tilstrækkelige tilbud til rådighed. Men at det absolut skal være plejehjem, er jo ikke givet; der kan være forskellige behov.

Jeg har på et tidspunkt bedt sundhedsministeren overveje, om man kunne fremskynde denne proces i kommunerne ved at overveje en betalingsordning fra kommunerne til amterne. Der er et frikommuneforsøg på området, og jeg har forstået, at det har givet positive resultater.

Om hjemmehjælpen vil jeg sige, at her har vi rigtignok oplevet, at enkelte – og jeg siger enkelte – kommuner har prøvet grænserne af. Det er stort set derfor, vi har debatten i dag. Eksempelvis kan nævnes, at alt indkøb for de ældre i en kommune er faldet bort en bloc. Det må siges at være en provokation, idet der helt ses bort fra reglerne om individuel vurdering.

Jeg bryder mig egentlig ikke om kollektive tilrettevisninger, men der er tilsyneladende behov for at understrege den individuelle vurdering. Det er i øvrigt min opfattelse, at den kommunale hjemmehjælp generelt er velfungerende, og at serviceniveauet er ganske højt. Jeg vil gerne henvise til Danske Kommuner fra den 18. april i år, hvor man skriver:

»Kommunernes udgifter til hjemmehjælpen var i 1990 ca. 5,5 mia. kr. I perioden fra 1985 til 1990 er der sket en vækst i udgifterne på 19 pct. I 1985 var der 3,4 fuldtidsansatte hjemmehjælpere pr. 100 ældre, mens der i 1990 var 3,5 fuldtidsansatte; der er således tale om en mindre serviceforbedring, selv om der i denne periode er blevet næsten 100.000 flere ældre.«

Men lad os i øvrigt vurdere hele hjemmehjælpsområdet detaljeret, når socialministerens undersøgelse er tilendebragt.

I 1989 blev varig hjemmehjælp gratis her i landet, og det har Danske Kommuner også undersøgt. Stigningen fra januar 1989 til januar